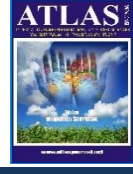

ATLAS INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

ISSN:2619-936X

Article Arrival Date:13.10.2018

Published Date:30.11.2018

2018 / November

Vol 4, Issue:14

Pp:1499-1512

Disciplines: Areas of Social Studies Sciences (Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences)

GEOMETRİK DESEN VE BLOKLARIN KIYAFETLERE UYARLANMASI ADAPTATION OF GEOMETRIC PATTERNS AND BLOCKS TO CLOTHES

Öğr.Gör.Tuğba ÖZTÜRK

Gaziantep Üniversitesi,Güzel Sanatlar Fakültesi,Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü,
tugbaozturk@gantep.edu.tr,Gaziantep/Türkiye

Doç.Dr.Nazan AVCIOĞLU KALEBEK

Gaziantep Üniversitesi,Güzel Sanatlar Fakültesi,Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü,
nkalebek@gantep.edu.tr,Gaziantep/Türkiye

Dr.Öğr.Üyesi .Gökçe ÖZDEMİR

Gaziantep Üniversitesi,Güzel Sanatlar Fakültesi,Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, gozdemir@gantep.edu.tr,
Gaziantep/Türkiye

Doç.Dr. Ebru ÇORUH

Gaziantep Üniversitesi,Güzel Sanatlar Fakültesi,Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü ecoruh@gantep.edu.tr,
Gaziantep/Türkiye

ÖZET

Günümüzde giysilerin modaaya uygun hazırlanmasında tüketicinin istekleri de göz önünde tutulmaktadır. Bir giysiyi tercih eden kişiler güzel giyinmenin yanında, renk, uyum, çizgi, biçim ve şekil olarak bütüne önem vermektedirler. Bu yüzden ki müşteri istekleri giyim ürünlerinde belirleyici bir kistas olarak etkilerini hissettirir. Bu durum tasarımcıları harekete geçirmiş ve farklı arayışlara sürüklemiştir. Bunlardan bazıları ise geometrik şekillerin giyilebilir sanat uygulamaları olmuştur.

Modada geometriyi kullanmak bilinçli moda izleyici kitlesinin oluşmasını sağlamakta ve farklı, özgün tasarımların varlığını ortaya çıkarmakta, disiplinler arası etkileşimin sonuçlarındaki olumlu yaklaşımları gözler önüne sermektedir. Özellikle şekil, desen, form ve süslemelerle tarih boyunca geometrik moda açısından bu etkileri görmek mümkündür. Geometri sayesinde insan ve insan ölçüleri temel alınarak, malzemeye üç boyut kazandırılmakta ve bedenın üzerine kurgulanarak strüktürel yapılar oluşturmaktadır.

Bu çalışmada geometrik şekillerden etkilenilerek 9 adet tasarım yapılmış ve bu tasarımlar cansız manken üzerine giydirilmiştir. Bu tasarımların tek tek model analizleri yapılarak, model ve kullanılan materyaller hakkında bilgi verilmiştir. Sonuç olarak, geometrik formların tasarım ile birleşerek farklı bir boyuta taşınması sağlanmaya çalışılmıştır. Aslında gündelik hayatımızın içinde olan geometrik desen ve bloklardan esinlenerek ortaya yeni ve özgün tasarımlar çıkarılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Moda ve sanat, geometrik desenler ve bloklar, geometrik şekiller, giysi tasarımı.

ABSTRACT

Nowadays, the consumer's wishes are taken into consideration in the fashionable preparation of the clothes. People who prefer a dress as well as beautiful dress, color, harmony, line, shape and shape give importance to the whole. That is why the customer's wishes are felt as a decisive criterion in clothing products. This motivated the designers and led them to different quests. Some of these were wearable art applications of geometric shapes.

Using geometry in fashion enables the formation of a conscious fashion audience and reveals the existence of different, unique designs, and demonstrates the positive approaches in the results of interdisciplinary interaction. It is possible to see these effects in terms of geometric fashion especially through shapes, patterns, forms and ornaments. Thanks to geometry, based on human and human measurements, the material is brought into three dimensions and is constructed on the body to form structural structures.

In this study, 9 designs were made by using geometric shapes and these designs were dressed on a lifeless mannequin. Individual model analyzes of these designs were made and information was given about the model and the materials used. As a result, it has been tried to ensure that geometric forms are combined with design and moved to a different dimension. In fact, it is aimed to draw new and original designs inspired by geometric patterns and blocks which are in our daily life.

Key Words : Fashion and art, geometric pattern and blocks, geometric figures , clothes design.

1. GİRİŞ

Tarih öncesinde giysi, örtünme, olumsuz dış etkilerden korunma gibi ihtiyaçlar için kullanılmış olsa da, zamanla estetik kaygıların da şekillendirmesiyle bir statü göstergesi, iletişim aracı haline gelmiştir. Sanat ve estetik, giysi tasarımı için önemli kavramlar haline gelirken, ürün grupları ve ürün çeşitleri insanların zevkine hitap edecek şekilde çoğalmaya başlamıştır. Bu yüzden ki müşteri istekleri giyim ürünlerinde belirleyici bir kıstas olarak etkilerini hissettirir. Çünkü benzer yapıda ürünlere karşı insanın duyduğu bıkkınlık duygusu, yeniye ve farklıya sahip olma isteği bu konuda bir duyarlılık oluşmasına neden olmuştur. Bu duyarlılık kendini moda diye tabir edilen bir yaklaşım olarak gösterirken, moda yaşam tarzlarında ifade bulan bir yapıya bürünür. Moda kavramı, belirli bir zaman diliminde toplumun ortak beğenisini ve ilgisini oluşturan, yaşam tarzlarında geçici olarak kendini gösteren yenilikler şeklinde tanımlanabilir (Atılğan,2014:474).

Tasarım insan hayatının içinde bir olgu olmaktan öte, insan hayatını belirleyen, yönlendiren bir güçtür. İnsanların yaşamını ve yaşayışlarını doğrudan etkilemektedir (Çaydere, 2016). Çağımız teknoloji toplumlarında sanatsal yaratılar bir endüstri alanı haline dönüştüğü gibi, sanatsal yaratıların tüketimi de sanatsal gelişme üzerinde etkili olmaya başlamıştır. (Armağan, 1992:164). Şüphesiz ki kitlelerin beğenisine sunulan, ulaştığı her bireyi az veya çok etkileyen moda kavramı estetikten ayrı tutulmamalıdır. Estetik ve işlev sorunu uygulamalı sanatlarda yapı, kurgu ve malzeme kavramlarından koparılamaz. Bu kavramlar tasarım aşamasının en başından sonuna kadar birlikte yer alırlar. Hem birbirleri ile çatışır hem de birbirlerini desteklerler (Alp, 2009:52).

Bir ürünün tasarlanmasında kullanılan yöntemler zamana ve teknolojiye göre farklılık gösterse de kültürel, ekonomik, teknolojik, sosyal vb. faktörler tasarlanacak ürünü ve tasarımcıyı etkilemeye devam edecektir. Tasarımı oluşturan renk, biçim, çizgi, doku, gibi öğeler ise farklılaşan yöntemlere bağlı olarak değişiklik gösterecek, fakat tamamen ortadan kalkmayacaktır (Sezgin ve Önlü, 1992:52).

Basit tanımı ile ilk olarak örtünmede kullanılan ve temel ihtiyaçlarla ilişkilendirilen giysi nesnesi, duyuşsal ve düşünsel olarak deneyimlenen, sosyal ve psikolojik anlamda kişiyi nasıl temsil ettiği, nasıl hissettirdiği gibi kavramlar çerçevesinde ele alınan, yansıtılmak istenen yaşamın en öncelikli dışavurum aracıdır (Günay, 2012:51). Tasarım ile ilişkilendirilen giysi, tasarımın da sanat ile olan ilişkisinden dolayı, moda, sanat, giyilebilir sanat kavramlarının birbiri içine geçmesini kaçınılmaz kılmıştır. Giyilebilir sanat her şeyden önce kullanılan malzeme ve yaşanan süreçlerde tekstil malzemesinin kullanıldığı bir sanat dalı olarak tanımlanabilir (Leventon,2006:12).

2. GEOMETRİ VE MODA

Tarih boyunca geometrik desenler ve şekiller her zaman moda ile iç içe olmuştur. Pek çok tasarımcıya esin kaynağı olmuştur. Geometri çalışmalarının tarihçesi incelendiğinde MÖ. 3000'li yıllara kadar bulgulara rastlanmaktadır. Noktalar, doğrular, üçgenler ve çemberler bu geometrik şekillerin en bilinenleridir.

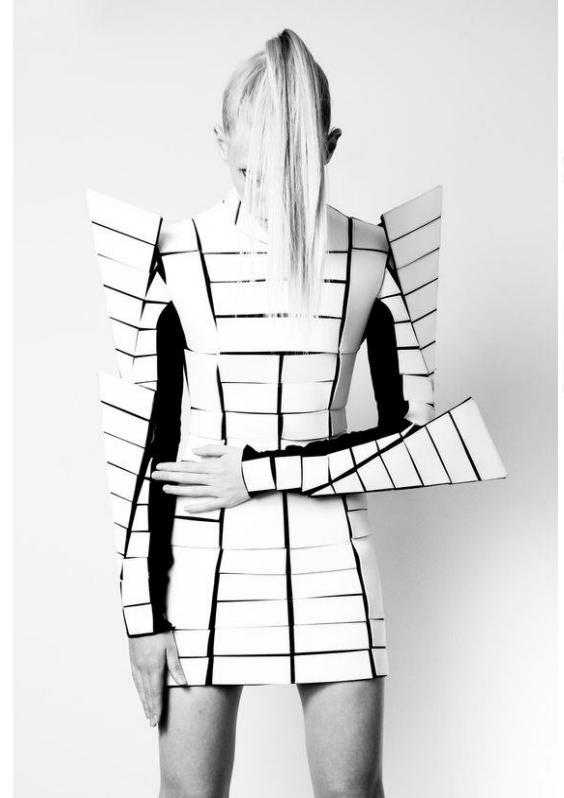
Geometrik desen ve şekiller her dönem moda olmayı başarmıştır. Birbirine paralel çizgiler, yatay ve dikey şeritler, bloklar halinde dizilen renkler buna örnek gösterilebilir. Hatta üçgen, beşgen gibi köşeli desenlere ve kesimlere bile kullanılmaktadır. Zaten moda tasarımında sıklıkla kullanılan temel tasarım ilkeleri; kompozisyon, benzerlik, denge, yönelme, oran-

orantı, simetri, çizgi-altın oran, taslak ve eskiz; zıtlık, renk, kontrast, form; organik ve inorganik yaklaşımlar vb. ilkelerdir. Bu ilkelerden yola çıkılarak yapılan tasarımlar daha dikkat çekici, akılda kalıcı ve nitelikli hale gelmektedir. Moda da geometriyi kullanmak bilinçli moda izleyici kitlesinin oluşmasını sağlamakta ve farklı, özgün tasarımların varlığını ortaya çıkarmakta, disiplinler arası etkileşimin sonuçlarındaki olumlu yaklaşımları gözler önüne sermektedir (Figür 1-5). Özellikle şekil, desen, form ve süslemelerle tarih boyunca geometrik moda açısından bu etkileri görmek mümkündür. Geometri sayesinde insan ve insan ölçüleri temel alınarak, malzemeye üç boyut kazandırılmakta ve bedenün üzerine kurgulanarak strüktürel yapılar oluşturmaktadır (Güldür ve Bayram,2016:60).

Geometrik desenlere sahip giysileri giyerken bazı önemli noktalara dikkat etmek gerekir. Öncelikle kişi vücut yapınızı çok iyi bilmeli ve ona göre seçimler yapmalıdır. Örneğin; kişi çok fit bir yapıya sahip değilse, yatay desenler ve bloklar yerine, dikey olanları tercih edilmesinde fayda vardır. Böylece bir göz yanılsaması yaratarak daha ince görünme sağlanabilir. Bunun aksine zayıf bedene sahip kişilerin yatay desenler ve bloklar kullanması daha doğru olacaktır. Buradan çıkan sonuç kıyafetler de kullanılan geometrik desenler ve bloklar sadece estetik ve hoş görünmenin yanında fiziksel kusurları kapatmada da yardımcı olmaktadır.

Figür 1.(www.gazetebilkent.com)

Figür 2.(www.contemporary-classic.tumblr.com)

Figür 3. (www.blog.modapedia.com)

Figür 4. (www.blog.advancedphotoshop.co.uk)

Figür 5.(www.modahayat.com)

3.MATERYAL VE METOD

3.1. Materyal

Bu çalışmada, Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü'nde bulunan 9 adet cansız prova mankeni üzerinde çeşitli kumaş, karton, zincir, deri, fermuar ve çok çeşitli malzemeler kullanılarak tasarımlar yapılmıştır.

3.2. Metot

Geometrik desen ve bloklardan esinlenerek tasarlanan modellerin silüet üzerine eskiz çizimleri yapılmış ve bu çizimlerin uygulanabilirlik durumları tartışılarak karar verilen çizimler için malzeme araştırması yapılmıştır. Drapaj tekniği ile manken üzerinden çıkarılan

kalıpların kontrolleri yapıldıktan sonra kumaş kesimleri ve dikimleri yapılmıştır. Dikim aşaması biten kıyafetler manken üzerine giydirilerek provaları yapılarak, aksesuar ve süsleme materyalleri ile tasarıma son şekli verilmiştir.

4.MODEL ANALİZLERİ

4.1. Model Analizi

Figür 6. a-) Model 1 Önden Görünüş

b-) Model 1 Arkadan Görünüş

Bu modelde beyaz renk büstiyer ve etek çalışması yapılmıştır. Arka ortalar birit yardımı ile yuvarlak saten ekstrafor ipi ile kapatılarak, ön bedende sarı ve turuncu renklerin hâkim olduğu çeşitli büyüklükte ki 3 boyutlu üçgen deri formlar belli bir düzen içerisinde yerleştirilmiştir. Ağırlığın önde olduğu modelde arka bedene de birkaç parça 3 boyutlu üçgen formlar monte edilmiştir.

4.2.Model Analizi

Figür 7. a-) Model 2 Önden Görünüş

b-) Model 2 Arkadan Görünüş

Ana kumaşın gri metalik renkten oluştuğu mini elbise üzerine, siyah ve kırmızı renkten oluşan 3 boyutlu üçgen formlar önde yelpaze görüntüsü verecek şekilde yerleştirilmiştir. Arka bel kısmına ve omuzlara yerleştirilen 3 boyutlu üçgen formların alttaki görüntüyü tamamlanması amaçlanmıştır. Arka ortası siyah gizli fermuar ile kapatılmıştır.

4.3.Model Analizi

Figür 8. a-) Model 3 Önden Görünüş

b-) Model 3 Arkadan Görünüş

Bu çalışmada da gri bir mini elbise üzerine ince uzun hardal ve bordo renklerden oluşan 3 boyutlu dikdörtgen formlar kafes görüntüsü oluşturacak şekilde yerleştirilmiştir. Model bütünlüğünü sağlamak amacıyla omuzlarda da daha küçük hardal renkli 3 boyutlu dikdörtgen formlardan oluşan detaylar mevcuttur.

4.4.Model Analizi

Figür 9. a-) Model 4 Önden Görünüş

b-) Model 4 Arkadan Görünüş

Ana kumaşta yeşil satenin hâkim olduğu bu modelde straplez mini bir elbise üzerine ön kısmını açıkta bırakacak tam daire etek kesimi yapılmıştır. Elbisenin, omuz, göğüs, bel, sırt ve etek kısmına saten lame kumaştan farklı ebatlarda 3 boyutlu olarak oluşturulan yıldız geometrik formları yerleştirilmiştir.

4.5.Model Analizi

Figür 10. a-) Model 5 Önden Görünüş

b-) Model 5 Arkadan Görünüş

Bu modelde gri metalik kumaştan etek ve sütyen şeklinde iki parça çalışılmıştır. Eteğin üzerine enine siyah şeritleri olan kloş etek monte edilmiştir. Beş adet çember iki farklı kumaş kullanılarak kaplanmış olup daha sonra bu çemberler belden başlayarak omuza doğru yerleştirilmiştir. Çemberlerin birleştiği noktada çiçek görüntüsü oluşacak şekilde kumaş manipülasyonu yapılmıştır.

4.6.Model Analizi

Figür 11. a-) Model 6 Önden Görünüş

b-) Model 6 Arkadan Görünüş

Mavi ve siyah renklerin kullanıldığı bu modelde büstiyer üzerine çeşitli şekilde kesilmiş geometrik siyah kumaş parçalar monte edilmiştir. Modelin etek kısmı iki parçadan oluşmakta olup, silikonun dondurulup boyanması sonucu oluşturulan çeşitli geometrik şekiller büstiyerden sarkıtılarak giysiye hareket vermeye ve üst beden ile bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır. Arka bedende ise sade minimalist yaklaşım tarzı uygulanarak tasarım tamamlanmıştır.

4.7.Model Analizi

Figür 12. a-) Model 7 Önden Görünüş

b-) Model 7 Arkadan Görünüş

İki zıt renk olan beyaz ve siyahın bir arada kontrast oluşturduğu üçgen şekillerin kullanılması ile yapılan bu tasarımda beyaz kumaştan kloş etek ve üst beden yapılmıştır. Daha sonra çeşitli büyüklükteki siyah ve beyaz üçgen şekiller belli bir düzen olmadan dağıtılarak alt ve üst beden üzerine yerleştirilmiştir.

4.8 Model Analizi

Figür 13. a-) Model 8 Önden Görünüş

b-) Model 8 Arkadan Görünüş

İki parçadan oluşan modelin etek ve üst bedeninde lacivert pamuklu kumaş kullanılmıştır. Etek kısmı beli lastikli ve üst üste iki parçadan oluşmaktadır. Üstteki eteğin uçlarına balen geçirilerek dalga formu verilmiştir. Ayrıca eteğin bel kısmına 3 boyutlu dikdörtgen formda kesilmiş tahta parçaları yerleştirilerek çarpıcı bir etki hissi uyandırılmaya çalışılmıştır. Üst bedeninin ön kısmına yarım küre şeklinde ki köpük parçaları kırmızı sprej boya ile boyanarak yerleştirilirken, arka kısmına ise balenden yapılan çemberler monte edilmiştir.

4.9. Model Analiz

Figür 14. a-) Model 9 Önden Görünüş

b-) Model 9 Arkadan Görünüş

Son modelde nar çiçeği renginde ki düz dar elbisesinin üzerine iç içe geçmiş olarak tasarlanan sarı ve beyaz dairesel formlar monte edilmiştir. 3 boyutlu olarak kullanılan daireler kumaş ile kaplanarak üst üste yapıştırılmış olup belli bir düzen dahilinde bedene yerleştirilmiştir. Beyaz renkte daha büyük olan iki 3 boyutlu dairesel form ise omuzlara takılmıştır. Modelin gözü yormaması açısından arka beden sade kalması tercih edilmiştir.

5. SONUÇ

19. yüzyıldan günümüze, gelecek öngörülerini de kapsayan yaklaşımla birlikte giysi tasarım alanında yapılan yenilik arayışına odaklanıldığında, özellikle bilim ve teknoloji alanlarına ait gelişmelerin moda alanına etkisi, tarihsel süreçteki yenilik algısı, yeniyi ifade etme, yaratma yöntemleri ve bu anlayışlardaki değişim, tasarımın yönünü belirlemede etken bir rol oynamıştır. Tasarımcıların geçmişten etkilenerek, bugünü analiz ettikleri ve geleceğe gönderme yaptıkları özgün giysi tasarımları, çoğunlukla beden ile ilişki kuran daha önce düşünülmemiş, görülmemiş ve deneyimlenmemiş yaklaşımların bir ürünü olarak karşımıza çıkmaya başlamıştır.

Orijinallik, yenilik ve yaratıcılık değerleri yüksek giysi koleksiyonları oluşturma çabaları moda tasarımcılarını, kalıp formu ile tasarım özelliği kazandırmaktan ziyade farklı disiplinlerin metotlarını kullanarak oluşturdukları yüzey ve doku tasarımları ile giysilere tasarım değeri kazandırma uygulamalarına yönlendirmiştir. Tasarımcının tasarımı ile bağıni güçlendiren, ona özgür düşünmesi için ilham kaynağı olan yeni fikirler ve yeni yaratılar tasarımı zenginleştiren ve ona değer kazandıran en temel unsurlardır.

Bu çalışmada modayı her daim etkisi altına almış ve tasarımcılara ilham kaynağı olmuş geometrik desen ve blokları incelenmiştir. Geometri ve modanın birbiri ile olan ilişkisine değinilmiş, anlamaya ve yorumlamaya çalışılmıştır. Bu fikirden yola çıkılarak 9 adet tasarım yapıp bu tasarımların analizleri yapılmıştır. Amaç ise tasarımcının kendi ilgi alanı dışına çıkarak farklı disiplinler ile işbirliği yaptığında, çok daha özgün tasarımlar gerçekleştirebileceğini göstermek olmuştur. Sonuç olarak belli bir çıkış noktasından etkilenecek yapılan tasarımlar orjinallik, yenilik ve yaratıcılık değerleri yüksek giysi koleksiyonları oluşturma konusunda ilham olabilir.

KAYNAKÇA

Alp,K.(2009)”Uygulamalı Sanatlar Eğitiminde Tasarım, Yapı, İşlev, Estetik ve Algı Sorunu”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi,Cilt VI, Sayı I: s.50-52.

Armağan, İ.(1992). Sanatın Toplam Bilimi,İleri Kitabevi, İzmir.

Atılğan,D.(2014)”Giysi Tasarımında Esinlenmenin Ve Araştırmanın Yaratıcılığa Etkisi”, The Journal of Academic Social Science Studies, Number:27: p.471-478.

Çaydere,O.(2016)“Tasarımdan Çağdaş Tasarıma”, Fine Arts, Volume 11, Number 1, ISSN: 1308 7290: s.50.

Güldür,M.M.& Bayram,S.(2016).” Disiplinler Arası Etkileşim Üzerine Bir Çalışma: Moda ve Mimari Arasında ki Etkileşim” ,The Journal of International Lingual ,Social and Educational Sciences Year, Volume: 2, Number: 2.

Günay,A.(2012)” Giyside Sanatsal Yaklaşım”, Akdeniz Sanat Dergisi ,Sayı: 7, ISSN: 1307-9700: s.51.

Leventon, M. (2006). Artwear Fashion and Anti-Fashion, Thames&Hudson, London.

Sarı,A.(2017).”Giyilebilir Sanat ve Beden Sanatında Dijital Tekstil Tasarımı Uygulamaları”,Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi ,Sayı:38: s:69-85.

Sezgin,Ş. & Önlü,N.(1992). “Tekstilde Tasarım Olgusu”, Tekstil ve Mühendis Dergisi, Sayı 6: s. 5210.

İpşiroğlu,N.(1998). Sanattan Güncel Yaşama,Pan Yayıncılık, İstanbul.

Yağmur,Ö.(2017).” Düşünceden 3 Boyutlu Tasarıma Yönelik Bir Uygulama:Heykeli Giymek”, Atatürk Üniversitesi, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication,TOJDAC July Volume 7 Issue 3.